

BMT-nin 11-ci İqlim Dəyişikliyi Konfransı

COP11 harada keçirilib?

Günel Abbasova

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 11-ci İqlim Dəyişikliyi Konfransı 2005-ci il noyabrın 28-dən dekabrın 9-dək Kanadanın Kvebek ştatının Monreal şəhərində keçirilib. Konfransa 1997-ci ildə Kiotoda keçirilən ilk görüşdən sonra Kioto Protokoluna Tərəflərin ilk Görüşü (MOP1) də daxil idi.

Konfrans iqlim dəyişikliyi ilə bağlı indiyə qədər keçirilən ən böyük hökumətlərarası konfranslardan biri idi. Tədbir 16 fevral 2005-ci ildə Kioto Protokolunun qüvvəyə minməsi ilə daha da əlamətdar oldu. 10.000-dən çox nümayəndənin iştirak etdiyi konfrans Kanadanın ən böyük beynəlxalq tədbirlərindən biri və Expo 67-dən sonra Monrealda keçirilən ən böyük toplantı idi.

Konfrans çərçivəsində qəbul edilən “Monreal Fəaliyyət Planı” Kioto Protokolunun müddətini 2012-ci il bitmə tarixindən sonra uzatmaq və istixana qazı emissiyalarını daha da azaltmaq üçün danışıqlar aparmaq məqsədi ilə protokolun təxirə salınmadan uzadılması üçün danışıqlara başlayan razılaşma idi. Kanadanın o zamankı ətraf mühit naziri Stefan Dion bu müqaviləni “gələcək üçün xəritə” kimi səciyyələndirmişdi. Bununla yanaşı konfransda iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə və uyğunlaşma istiqamətində proqramla bir sıra təkliflər də qəbul edildi.

Təbii ki, bu iş proqramının özünün gözlənilən nəticələri də mövcud idi.

1) Beynəlxalq, regional, milli, sektoral və yerli səviyyələrdə təsirləri, zəifliyi, uyğunlaşma reaksiyalarını müəyyən etmək və başa düşmək lazımdır. Bununla yanaşı praktiki, effektiv və yüksək prioritet uyğunlaşma tədbirlərini seçmək və həyata keçirmək üçün təkmilləşdirilmiş imkanlar təqdim edilməlidir;

2) İqlim Dəyişikliyi Konfransına və onun tabeliyində olan qurumlara təsirlərin elmi, texniki və sosial-iqtisadi aspektləri üzrə əlavə məlumat və məsləhətlərin verilməsi lazımdır;

3) Tətbiqi uyğunlaşma fəaliyyətlərindən əldə edilən biliklərin inkişafı, yayılması və istifadəsinin artırılması vacibdir;

4) İqlim dəyişikliyi risklərini idarə etmək bacarıqlarını artırmaq üçün tərəflər, müvafiq təşkilatlar, biznes, vətəndaş cəmiyyəti və qərar qəbul edən şəxslər arasında əməkdaşlıq inkişaf etdirilməlidir;

5) Davamlı inkişafı iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşmaq üçün fəaliyyətlər daha yaxşı inteqrasiya edilməlidir.

Bu proqramın məqsədi konfransın bütün tərəflərinə, xüsusən də inkişaf etməkdə olan ölkələrə bəzi məsələlərdə kömək etmək idi. Belə ki, inkişaf etmiş ölkələr, ən az inkişaf etmiş ölkələr və inkişaf etməkdə olan dövlətlər təsirlər, həssaslıq və uyğunlaşma haqqında öz anlayışlarını və qiymətləndirilməsini təkmilləşdirməlidir. Hazırkı vəziyyəti və gələcəyi nəzərə alaraq iqlim dəyişikliyinə sağlam, elmi, texniki və sosial-iqtisadi əsaslarla cavab verməlidirlər. Bununla yanaşı iqlim dəyişikliyinə təmin etmək üçün praktiki uyğunlaşma tədbirləri və tədbirlər haqqında əsaslandırılmış qərarlar qəbul edilməli idi.